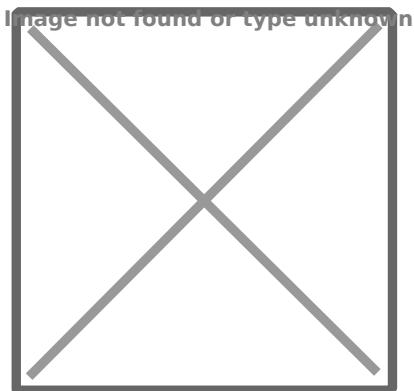

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

გარზმის ფერისცვალების ხატი

გარზმის ფერისცვალების ხატი, ქართული ჭედური ხელოვნების ადრინდელი გარდამავალი პერიოდის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნიმუში (131 სმX74 სმ). ამჟამად დაცულია შ. ამირანაშვილის სახ. ხელოვნების მუზეუმში. თავდაპირველად გარზმის მონასტრის საგანძურს წარმოადგენდა, მონასტრის დახურვის შემდგომ გარზმის მთელ განძეულობასთან ერთად ინახებოდა გურიის შემოქმედის მონასტერში. მოგვიანებით აქ საგანგებოდ აშენდა ახ. ეკლესია, რ-საც აგრეთვე გარზმა ეწოდა. ხატი დაზიანებულია (განსაკუთრებით ქვედა ნაწილი), ეტყობა ადრინდ. რესტავრაციის კვალი. კომპოზიციის ცენტრში, ოვალურ „დიდებაში“ გამოსახულია ქრისტეს მთლიანი ფიგურა, მაკურთხებელი მარჯვენითა და გრაგნილით ხელში, ტრად. თანახმად, მის ორივე მხარეს ვედრების პოზაში დგანან წინასწარმეტყველები (მარცხნივ - იღვია, მარჯვნივ - მოსე), ქვემოთ მიწაზე გართხმული ორი მოციქულის ფიგურა. მესამე მოციქული ქრისტესგან მარცხნივ, წინასწარმეტყველ იღვიას მუხლებთანაა წარმოდგენილი. სახეები შესრულებული ყოფილა ფერწერით. ხატს ახლავს ოთხსტრიქონიანი ასომთავრული წარწერა (წანილობრივ დაზიანებულია), რ-იც წინაარსით სხვადასხვა დროს მიეკუთვნება. პირველ, ორსტრიქონიან წარწერას ახლავს ქორონიკონი, რ-ის მიხედვითაც ხატის მოქედილობა 886 წლით თარიღდება. მეორე ორი სტრიქონი იხსენიებს მის შემკეთებელს, ზვიად ერისთავს (XI ს.). ამ დროს ხატს დაემატა ორნამენტული ჩარჩო (ამჟამად მოხსნილია). ხატის მოქედილობაში ჩანს ეპოქისათვის დამახასიათებელი სტილური თავისებურებანი: სიუჟეტური კომპოზიციის გადმოცემა პირობითი გრაფ. საშუალებებით, წინაარსობრივი მხარის გამოყოფა და მთელი კომპოზიციის დეკორ.-მონუმენტური აგება.

ლოტ.: ჩ უ ბ ი ნ ა შ ვ ი ლ ი გ ., ქართული ოქრომჯედლობა. VIII-XVIII სს., თბ., 1957;
გ ი ს ი ვ ი , Грузинское чеканное искусство, Тб., 1959; გ ი ს ი ვ ი , Из истории
средневекового искусства Грузии, Избр. труды, М., 1990.

რ. ყებია
